

LEDEMATEN

Deze onmisbare onderdelen aan het lijf behoren tot de bouw ervan. Sommige dieren lijken extra of naar achteren gerichte gewrichten te hebben. Tekenen ze een voor een als je het dier opbouwt.

Voorpoten

Niet alle poten zijn hetzelfde of even groot, en ze hebben ook niet allemaal dezelfde naam. We noemen ze hier gewoon 'voorpoten' gezien hun functie bij het tekeerproces. De voorpoten van een dier zijn soms korter dan de achterpoten, zoals bij de aardeekhoorn, of ze zijn even lang, maar hebben een andere structuur, zoals bij een koala.

Vleugels

Vleugels kunnen lastig zijn. Let op de textuur. Een vogelvleugel kan diverse soorten veren hebben. En niet alle vleugels zijn zacht en donzig zoals die van een vleeermuis.

Kijk goed hoe veren netjes zijn geordend in rijen of hoe ze in diverse lagen op elkaar liggen, met naar de punt toe een subtiel verschil in dichtheid, breedte en dikte. Let dan op de kleur. Probeer maar eens een pauw of zelfs maar een pauwenveer te schilderen. Wat een wilde verzameling kleuren en patronen! De kleur kan veranderen per rij of binnen één veer.

Het hoeft geen lineair patroon te zijn, maar het ritme helpt je. Kijk ook of de kleuren in elkaar overvloeien of zijn afgebakend. Let dan op de structuur. Sommige vleugels spreiden zich uit vanaf het gewricht aan het lijf, zoals bij een mees. Andere buigen halverwege zoals die van een adelaar.

Laat je leiden door foto's met verschillende gezichtshoeken en verschillende vleugelstanden; soms zie je een plooi of bocht pas bij halfgeopende vleugels.

Poten

Laat je niet door die poten van de wijs brengen. De korte poten en klauwen van een kameleon helpen hem over boomtakken te lopen. Sommige poten zijn extreem lang, zoals die van de slingeraap. Bestudeer poten soort voor soort. Kijk hoe ze bij de heup vastzitten en vaak buigen in het midden, zodat ze twee of drie delen vormen.

Vinnen

Vinnen, zoals een rugvin, kunnen dienen voor evenwicht en richting, maar de exemplaren die we als ledematen beschouwen, bewegen en fungeren vaak als armen. Walvisvinnen zijn soms kort in vergelijking met hun lijf (zoals bij de blauwe vinvis) of vormen lange zwempoten (zoals bij de bultrug).

Staat

Donzig of glad, lang of kort, staarten vormen een opvallend detail dat een dier onderscheidt. Ze zijn niet louter decoratief. Vaak bieden ze evenwicht, vliegen insecten weg of dienen als 'vijfde arm' om takken te grijpen. Staarten kunnen ook angst, nieuwsgierigheid, vreugde en kalmte uitdrukken. Verscherp je blik door te denken aan de staarten van deze dieren:

Lang: aap, cheeta, wallaby, ringstaartmaki

Kort: rode lynx, reuzenpanda, schaap, konijn

Ruig: koala, haas, rode panda, grijze vos

Langharig: hengst, ezel, zebra

Plat: bever, vogelbekdier, bladstaartgekko, vliegende eekhoorn

Dun: varken, ezel, leeuw

Staartvin: dolfin, zeehond, walvis, haai

Schilder de zebra

De zebra is een van mijn favorieten in dit boek! Ik houd er van kleur, maar de uitdaging om kleur te brengen in zwart-wit is een aspect van schilderen dat ik erg leuk vind. Ik zal je laten zien hoe je dat doet.

KLEUREN

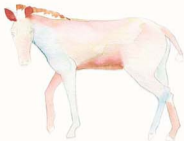
- Mijello Mission: Orange en Opera Pink
- Dr. Ph. Martin's Radiant Concentrated Watercolors: 8A Turquoise Blue

KLEURWASSINGEN

Schilder het hele zebraïf met water. Meng erg lichte kleuren met je natte penseel. Ik koos roze en oranje. Strijk deze lichte koraalkleur over enkele vlakken, meng een waterig blauw en schilder de natte delen ermee. De afwisseling van deze pastelkleurige vlakken lijkt misschien vreemd, maar er komen straks strepen overheen.

KLEURIG ZWART

Meng de drie gebruikte kleuren (oranje, roze en blauw) tot een donkere toon. Maak die eventueel donkerder met meer kleuren. Gebruik een middelgroot of klein penseel (nr. 4-8) om de zebra'strepen op het lijf te zetten. Kijk hoe de strepen zelden helemaal van boven naar beneden lopen. Sommige zijn driehoekig, andere eindigen abrupt. Volg je voorbeeldfoto nauwgezet, maar bedenk dat niemand die strepen gaat tellen! Schilder met de gemengde donkere kleur strepen op de voornaamste en donkere vlakken zoals de snuit, staart en enkels (A).

SNELLE PRECISERING

- 1 Omlijn nog witte delen van de zebra en breng wat schaduwen aan met het blauw. Focus op overlappende delen zoals de poten en de plek waar de kop over de hals hangt. Voeg een toets blauw toe op vlakken met de diepste donkere tint: de onderbuik, staart en enkels.
- 2 Schilder voor de ogen twee kleine amandelvormen met het diepzwarte mengsel en mogelijk een paar lijntjes om de bolling van elk oog weer te geven.

STIJLVARIATIE: FANTASIEKLEUREN

Kleur is een heel basale manier om het uiterlijk te veranderen. Met verzadigde in plaats van neutrale kleuren veranderen dieren in fantasiewezens waarvan je maar alleen kunt dromen.

- Ons **HERT** doet romantisch aan met warme tonen oranje, roze en geel. Vervang zijn witte vlekken door allerlei hartjes met behulp van maskeervoelstof of schilder ze aan het eind met opak wit (A).
- Het **PAARD** wordt een gevleugelde eenhoorn als je vleugels en de kenmerkende hoorn toevoegt. Niets is zo mythisch als blauw- en violet tinten, dus is hier de

bruine vacht gekleurd met wassing van turkoois en ultramarijn. De echte held bij deze transformatie is opak wit (Pen-White), dat een deel van de manen bedekt op de plaats waar de vleugels komen (met details in blauw-tinten) en highlights creëert op de romp (B).

- Meng voor de strepen van de **ZEBRA** geen diepzwart, maar schilder ze in regenboogkleuren! Gebruik juweeltinten, klassieke regenboog- of suikerspinnkleuren voor een frisse variatie met een enigszins holografisch effect. Houd de ogen, snuit, hoeven en oren donker om al die kleur te aarden. Alleen de strepen, die doorlopen in de manen, vormen een glanzend kleurenspectrum (C).

SCHILDEREN

Deze kleurige dieren vragen om een zeer gevarieerd palet, anders zijn ze gewoon niet zichzelf. Je hebt ook een klein, precies penseel nodig voor de complexe patronen van de slang en de kameleon (die overigens een feest zijn voor liefhebbers van schilderen op nummers). De boomkikker is veel simpeler met zijn duidelijke patroon.

Schilder de kameleon

Bij een gedetailleerd onderwerp zoals dit moet je kiezen of je de kenmerken wilt stileren of afzonderlijk gaat weergeven. Bij dit project laten we veel kleine details zien. Kies je voor een vrijere aanpak, volg dan de stijlvariatie (zie blz. 89).

KLEUREN

- Dr. Ph. Martin's Radiant Concentrated Watercolors: 40C Ice Yellow, 23B April Green, 17B Tangerine, 8A Turquoise Blue
- Dr. Ph. Martin's Pen-White

EEN KLEIN BEETJE KLEUR

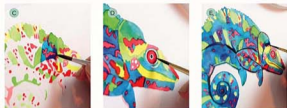
- 1 Begin met de lichtste kleur: geel. De gele vlekken op de kameleon zitten op zijn bek, rond zijn snuit en langs de bovenrand van het lijf.

- 2 Voeg iets grotere groene vlekken toe. Laat sommige een beetje in de gele overlopen voor een gladdere overgang; houd andere kleurovergangen scherp (A).
- 3 Voeg rood toe, beginnend met het oog. Schilder veel kleine vlekjes langs de onderste helft van het lijf, op ritmische afstand van elkaar (B). Je kameleon ziet er nu vreemd en ongezond uit! We gaan verder als hij droog is.

ER ONTSTAAT VORM

- 1 Het schilderproces gaat nu lijken op het leggen van een puzzel waarvan de randen al af zijn. Schilder voorzichtig met blauw rond de gele, groene en rode delen van de kameleon. Gebruik zo nodig een kleiner penseel voor meer precisie. Let op de puntige randen van de rugkam. Schilder de blauwe vlakken per lichaamsdeel (C). Het helpt om even een visuele pauze te nemen van je kleurige maar onvoltooid werk.
- 2 Kameleons hebben een oogkam (als een soort ooglid) die het oog helemaal omvat. Kleur die voorzichtig in met diepzwart, waarvoor je de al gebruikte kleuren mengt. Omlijn de buitenranden twee keer. Gebruik het verfrestant op het penseel om wat textuur te creëren met een paar piepkleine cirkels op het rood (D).

- 3 Geef de kameleon scherper weer met diepzwart, beginnend met de wandbeenkam rond zijn kop. Een dunne lijn scheidt die van de rest van het lijf. Omlijn op dezelfde manier de poten, de staart en de onderste randen waar meestal schaduwen op vallen. Let op rimpels of textuurdetails en schilder die met een verdunde donkere kleur die de schaduwlijnen niet mag overheersen. Voeg wat subtiele schaduw tot aan de snuit, van het oog tot aan de neus (E).

HUID MET HIGHLIGHTS

Wit gebruik je om het lijf van de kameleon vorm te geven. De rugkam is in feite niet zijn rug, maar loopt langs de bovenrand ervan. Sterk verdund wit helpt weer te geven waar de zijlijn van de kameleon zit, bijna halverwege zijn romp. Witte stippen geven de bobbelige huidtextuur weer en vormen een patroon. Bevochtigt voor een zachte highlight het penseel en neem alleen met de punt verf op. Terwijl je het penseel over het papier 'sleept', wordt de verf naar buiten toe uitgestreken als het water uit de haren zich verspreidt en zich mengt met de verf (F).

Schilder de zeeschildpad

Deze zeeschildpad heeft een druk vlekkenpatroon op een losjes nat-in-nat opgebrachte laag. Het is een mooie combinatie van kleurvlakken en ritmische tekeningen. De kleuren variëren van geel- tot groentinten met donkerbruin als basis. Voeg bij de laatste stap een verrassende toets koude pasteltinten toe.

KLEUREN

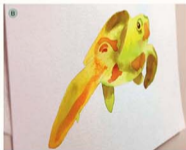
- Dr. Ph. Martin's Radiant Concentrated Watercolors: 36C Tobacco Brown, 50D Ice Green, 56D Coffee Brown
- Mijello Mission: Permanent Yellow Light, Permanent Yellow Deep, Orange
- Dr. Ph. Martin's Pen-White

EERST VLOEIEND

Er wordt een vloeiend silhouet geschilderd met aandacht voor kleurwaarden. Die donkere en lichte vlekken worden weergegeven met diverse kleuren binnen een harmonieus kleurenpalet. Schilder elk deel in segmenten. Ik begon met de voorste zwempoot. Werk het hele lijf af en let op de donkerder kleur boven op het pantser, onder de kop en op de omgevouwen zwempoot (A).

DONKERE VLEKKEN

- 1 Schilder eerst een paar belangrijke schaduwen met oranje. Hier schilder je straks het patroon overheen; dit is een belangrijke stap, maar je hoeft niet heel precies te zijn. De schaduwen vallen op de punt van de neus, op de plooiën waar de zwempoot uitsteekt en langs de rand van en net onder die zwempoot als een soort slagschaduw (B).

- 2 Creëer vlekken met een klein penseel en bruin. Ik vond het natuurlijker en leuker twee bruintinten te gebruiken! Voorkom dat de vlekken een te druk patroon vormen door ze ritmisch aan te brengen; schilder er een paar ver uit elkaar en dan nog enkele in de ruimte ertussen. Je ziet dat sommige vlekken hoekig ogen bij de rand van de zwempoot, terwijl de onderbuik meer negatieve dan positieve ruimte heeft. Creëer kleine onderling verbonden cirkeltjes; doordat ze elkaar raken en uitvloeien ontstaat er een extra effect (C).

STRASSE AFWERKING

Voeg wat laatste donkere vlekken toe, zoals in het oog en de neusgaten en rond de plooiën daarvan. Meng wit met oranje tot een bleke perzikkleur voor een highlight op de bek en zwempoot. Eenzelfde mengsel met groen geeft interessante muntgroene highlights. Gebruik kleine lijntjes om de schildpad scherper af te werken en details te accentueren die hem levensrecht maken. Kijk of er nog vlakken zijn die iets lichter of donkerder moeten worden (D).